

N:o 179.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående understöd åt f. d. regementssadelmakaren A. O. Rosenqvist m. fl.; gifven Stockholms slott den 19 mars 1909.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att understöd af de medel, som redan anslagits eller framdeles komma att anslås till utdelande af tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare och vederlikar vid armén, må kunna, under iakttagande af därför i öfrigt gällande villkor och bestämmelser, från och med år 1908 tilldelas en hvar af förre regementssadelmakarna A. O. Rosenqvist och O. F. Hægermark samt förre musiksergeanten P. A. Erland utan hinder däraf, att de erhållit afsked efter 1902 års ingång, och hvad Erland beträffar jämväl utan hinder däraf, att han åtnjuter pension från allmänna indragningsstaten icke med tillämpning af föreskriften i punkt 8 af nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 utan på grund af Riksdagens särskilda beslut.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

O. B. Malm.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
19 mars 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 grefve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER.

Departementschefen, statsrådet Malm anförde vidare:

»Med bifall till därom af Kungl. Maj:t gjord framställning uppförde 1907 års Riksdag å extra stat under tionde hufvudtiteln för år 1908 ett förslagsanslag å 34,360 kronor för utdelande af tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare och vederlikar vid armén under villkor, att understöd ej finge tilldelas annan än den, som styrkte sig vara i behöfvande omständigheter och före år 1902 erhållit afsked med pension från arméns pensionskassa eller, på grund af punkt 8 i nådiga cirkuläret den 22 juni 1877, från allmänna indragningsstaten. I afseende å understödets belopp skulle iakttagas, att för den, hvilkens pension och fyllnadspension icke uppginge till 200 kronor, understödet icke finge tillsammans med pensionen och fyllnadspensionen öfverstiga 300 kronor,

och att till annan pensionär understöd icke finge utgå med högre belopp än 100 kronor eller tillsammans med pension och fyllnadspension öfverstiga 600 kronor.

1908 års Riksdag beviljade för enahanda ändamål ett extra anslag å samma belopp, att användas i enlighet med de af Kungl. Maj:t med 1907 års Riksdag bestämda grunder, och jämväl hos innevarande års Riksdag är framställning gjord om anvisande af medel för berörda ändamål.

Sedan Riksdagen bifallit förstberörda framställning, föreskrefs genom nådigt bref den 18 oktober 1907, beträffande pröfningen af ansökningar om sådana understöd, att direktionen öfver arméns pensionskassa skulle mottaga och med iakttagande af ofvan angifna villkor pröfva inkommande dylika ansökningar, hvilka borde vara åtföljda af ej mindre sökandens uppgift å sin årsinkomst än äfven vederbörande pastorsämbetes intyg, att sökanden lefde uti behöfvande omständigheter och sålunda vore i behof af det sökta understödet.

Uti underdånig skrifvelse den 11 mars 1908 har direktionen öfver arméns pensionskassa anmält, att förutom 278 ansökningar om understöd af ifrågavarande medel, hvilka direktionen jämlikt omförmälda nådiga bref behandlat, jämväl inkommit en del ansökningar, hvilka direktionen ansett sig böra underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Af dessa ansökningar hade sex gjorts af följande pensionärer, som under eller efter år 1902 erhållit afsked med pension från arméns pensionskassa, nämligen förre fanjunkaren E. Sandberg, förre sergeanten P. J. Westergren, förre stockmakaren L. E. Larsson, förre styckjunkaren C. V. Johansson samt förre regementssadelmakarna A. O. Rosenqvist och O. F. Hægermark. Härtill komme en dylik ansökning af förre musiksergeanten P. A. Erland, som på grund af kroppsligt lyte beviljats pension å allmänna indragningsstaten, men icke med tillämpning af punkt 8 i 1877 års pensioneringsgrunder utan genom Riksdagens särskilda beslut. Berörda sju personer kunde visserligen på grund häraf icke af direktionen tilldelas understöd af ifrågavarande medel, men då det för rätt till dylikt understöd stadgade villkoret, att pensionär skulle hafva erhållit afsked före år 1902, uppenbarligen icke kunde åsyfta att från rätt till understöd utestänga pensionär, som af en eller annan anledning icke kunnat blifva delaktig af pension efter de lönestater, som från 1902 års början trädde i kraft, samt den omständigheten, att en sökandes pensionsrätt grundade sig icke på föreskriften i punkt 8 af ofvanberörda pensioneringsgrunder utan på särskildt, efter därom framlagd nådig proposition, af Riksdagen fattadt beslut, icke syntes böra förringa nämnde

sökandes rätt till här ifrågavarande understöd, ansåge direktionen sig böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att omförmälda sju personer måtte förklaras berättigade att erhålla dylikt understöd utan hinder af bestämmelserna i det nådiga brevet.

Öfver föreliggande framställning har arméförvaltningens civila departement, efter erhållen nådig remiss, den 27 maj 1908 afgifvit underdånigt utlåtande. Departementet har därvid, efter inhämtande af nödiga upplysningar i ämnet, rörande ifrågavarande ansökningar anført i hufvudsak följande. Sandberg hade, efter vid upprepade tillfällen undergångna bestraffningar, blifvit dömd till afsättning från sin beställning. Westergren, hvilken jämväl upprepade gånger undergått bestraffning, hade visserligen erhållit afsked på egen begäran, men detta hade ägt rum omedelbart efter en i tjänsten begången grof förseelse, med hvilken hans afskedstagande kunde antagas äga ett visst sammanhang. Larsson hade enligt egen uppgift icke velat öfvergå till ny stat, enär han ansett förmanligare att behålla det honom enligt den gamla staten tillkommande boställe, och Johansson hade erhållit afsked i anledning af vunnen anställning såsom syssloman vid länslasarettet i Karlskrona. På grund af hvad sålunda blifvit upplyst rörande nämnda fyra sökande, funne departementet sig icke kunna tillstyrka, att understöd af ifrågavarande medel tilldelades dem. Rosenqvist och Hægermark hade däremot icke kunnat öfvergå till de lönestater, som år 1902 trädde i kraft, enär deras befattningar icke upptagits i berörda stater och de för den skull måst ställas på indragningsstat. På grund häraf och med anledning af hvad rörande Erland blifvit upplyst hemställde civila departementet, att direktionens öfver arméns pensionskassa framställning måtte på det sätt bifallas, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen föreslå, att dessa tre personer måtte förklaras berättigade att blifva delaktiga af ifrågavarande understöd från och med år 1908.

Statskontoret, hvars yttrande jämväl inforrats, har i ämnet anført hufvudsakligen följande:

Med det för åtnjutande af understöd från omförmälda anslag uppställda villkoret af erhållet afsked före år 1902 torde väl få anses hafva åsyftats att med understöd träffa endast f. d. underofficerare, hvilka icke kunnat komma i åtnjutande af de förhöjda pensionsbelopp, som blifvit en följd af de från och med år 1902 tillämpade staterna för arméns truppförband. Vid sådant förhållande syntes det med visst fog kunna ifrågasättas att bereda understöd åt f. d. underofficer, hvilken, ehuru han kvarstått i tjänst efter 1902 års ingång, likväl saknat möjlighet att komma i åtnjutande af de förbättrade pensionsförmånerna.

Af nu ifrågavarande sju personer hade emellertid, enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, Sandberg och Westergren genom sitt förhållande i tjänsten själfva vållat, att de icke kommit i åtnjutande af de förbättrade pensionsförmåner, hvartill de eljest i sinom tid varit berättigade; och ansåge statskontoret på grund häraf i likhet med arméförvaltningen det icke böra ifrågakomma att för deras del göra något undantag från bestämmelserna rörande understöd från förenämnda anslag. Då vidare Johansson funnit med sin fördel förenligt att lämna tjänsten utan att avvakta den tid, då han ägt komma i åtnjutande af de förbättrade pensionsförmånerna, samt i allt fall Johansson, hvilken uppgifvit en årsinkomst af 2,000 kronor eller mer, än han skulle åtnjutit i aflöning, om han kvarstått i sin tjänst vid kustartilleriet, icke kunde enligt statskontorets mening anses vara i behöfvande omständigheter, syntes framställningen i hvad den rörde honom icke förtjäna afseende. Vidkommande därefter Larsson, hvilken för att få bibehålla innehafvande boställe kvarstått å gammal stat, men redan i juni 1902 afgått från tjänsten och därvid kommit i åtnjutande af pension och fyllnadspension å tillhoppa 500 kronor, ansåge statskontoret visserligen i någon mån tveksamt, huruvida icke billigtvis borde beredas honom något understöd utöfver nämnda pensionsbelopp, men då jämväl Larsson syntes hafva endast sitt eget afgörande att skylla för sin sämre ställning i pensionshänseende, funne sig statskontoret äfven hvad honom beträffade böra biträda arméförvaltningens afstyrkande utlåtande. Rosenqvist och Hægermark hade däremot saknat möjlighet att tillgodogöra sig de förbättrade pensionsförmånerna och nödgats kvarstå vid de villkor i sådant afseende, som de före år 1902 gällande staterna medförde. De vore därför, såvidt statskontoret kunde finna, fullt jämnställda med de f. d. underofficerare, som erhållit afsked före år 1902. Hvad slutligen anginge Erland, bruste denne visserligen i uppfyllandet af de för understöds erhållande föreskrifna villkor såväl däruti, att han undfått afsked efter ingången af år 1902, som ock däri, att han åtnjöte pension från allmänna indragningsstaten icke med tillämpning af punkt 8 i nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 utan på grund af Riksdagens särskilda beslut; men då vid det förhållande, att pensionsbeloppet afpassats efter äldre grunder, nämnda omständigheter icke skäligen borde utgöra hinder för honom att komma i åtnjutande af understöd, ansåge statskontoret i likhet med arméförvaltningen, att undantag från bestämmelserna rörande understöd från ifrågavarande anslag vore välgrundade med afseende icke blott å Rosenqvist och Hægermark utan äfven å Erland. Jämte erinran att det torde

få ankomma på direktionen öfver arméns pensionskassa att pröfva, huruvida sistnämnda tre personer i öfrigt uppfyllde villkoren för att komma i åtnjutande af ifrågavarande tillfälliga understöd, samt att enligt fastställda grunder bestämma understödets belopp, hemställde slutligen statskontoret, det Eders Kungl. Maj:t täcktes i anledning af förevarande framställning föreslå Riksdagen medgifva, att understöd för åren 1908—1910 från omförmälda anslag måtte under därför i öfrigt gällande villkor och bestämmelser kunna tilldelas en hvar af Rosenqvist, Hægermark och Erland utan hinder däraf, att de erhållit afsked efter 1902 års ingång, och hvad Erland beträffade jämväl däraf, att han åtnjöte pension från allmänna indragningsstaten icke med tillämpning af föreskriften i punkt 8 af nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 utan på grund af Riksdagens särskilda beslut.

Hvad först beträffar Sandberg, Westergren, Johansson och Larsson anser jag i likhet med arméförvaltningen och statskontoret den gjorda framställningen om ökad understöd till dem icke förtjäna afseende. På de af myndigheterna anförda skäl finner jag mig däremot böra tillstyrka, att Rosenqvist, Hægermark och Erland må förklaras berättigade till understöd från ifrågavarande anslag. Då de omständigheter, som rörande sistnämnda tre personer blifvit förebragta, varit för handen redan vid anslaget beviljande för första gången, synes understödet böra till dem utgå från och med 1908 års början, och torde de, därest anslag för enahanda ändamål äfven för framtiden varder beviljad, fortfarande böra blifva delaktiga af dylikt understöd, så länge de eljest uppfylla därför stadgade villkor. Några ytterligare medel behöfva härför icke anvisas.

Jag får alltså i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att understöd af de medel, som redan anslagits eller framdeles komma att anslås till utdelande af tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare och vederlikar vid armén, må kunna, under iakttagande af därför i öfrigt gällande villkor och bestämmelser, från och med år 1908 tilldelas en hvar af förre regementssadelmakarna A. O. Rosenqvist och O. F. Hægermark samt förre musiksergeanten P. A. Erland utan hinder däraf, att de erhållit afsked efter 1902 års ingång, och hvad Erland beträffar jämväl utan hinder däraf, att han åtnjuter pension från all-

männa indragningsstaten icke med tillämpning af föreskriften i punkt 8 af nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 utan på grund af Riksdagens särskilda beslut.»

Till hvad departementschefen sålunda hemställt täcktes, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Erik von Horn.
